

Drobné postrehy

Albert Einstein (14. 3. 1879 – 18. 4. 1955)

... postupne sa presadí zistenie, že na šťastný a požehnaný život netreba priveľa majetku ...

... človeku je najviac na prospech, keď sa nadchne pre nejakú ušľachtilú vec a tak sa nepriamo sám zušľachtuje ...

... akákoľvek inštitúcia je v mravnom zmysle bezmocná, ak nemá oporu a pomoc v pocite zodpovednosti žijúcich jednotlivcov ...

... v našej úplne zmaterializovanej dobe je dobrým znamením, že sa robia hrdinovia z ľudí, ktorých ciele sú výlučne duchovné a mravné ...

... pomerne dosť ľudí kladie poznanie a spravodlivosť vyššie ako majetok a moc..

... úsilie prebúdzat' mravný pocit zodpovednosti každého jednotlivca a tento pocit rozvíjať, to je nesmierne dôležitá služba celku ...

... úporné hľadanie pravdy a poznania je jednou z najvyšších ľudských hodnôt, i keď túto cestu dávajú najavo najhlasnejšie tí, ktorí sa namáhajú najmenej ...

... pravá pokora robí človeka veľkým ...

... túžba po uznaní od svojho blížneho je nepochybne jednou z najdôležitejších súdržných síl spoločnosti ...

... pre kohokoľvek, pre jeho telo i pre ducha, je dobré, ak žije skromne a nenáročne ...

... ideály, ktoré mi svietia na cestu sú láskavosť, krása a pravda ...

... na to, aby bol človek úspešný pri organizovaní čohokoľvek, treba, aby o veciach premýšľal, usporadúval si ich a vo všeobecnosti mal zodpovednosť ...

... veda nie je nič iné než cibrenie myslenia ...

... civilizácia dosiahla prudký rozmach, ale mravný vývin za týmto tempom pokrivkáva ...

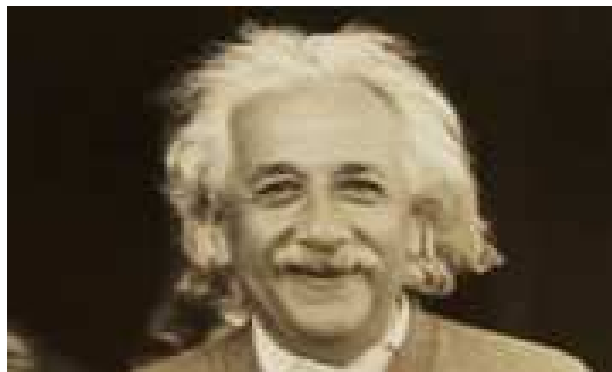
... príroda odhaľuje svoje tajomstvá, pretože je nedosiahnuteľne veľkolepá ...

... svetlo odnáša hmotnosť ...

... veľkí vedci sú vždy zároveň umelci ...

... vedecká práca je vecou charakteru ...

... veda môže zistiť iba to, čo je, ale nie to, čo by malo byť, a všetky hodnotiace úsudky zostávajú mimo nej ...

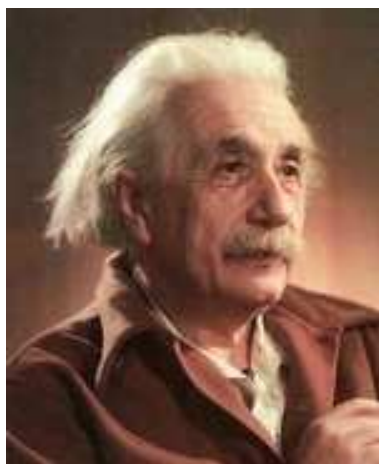
... ľudia sú sypkí ako piesok a človek nikdy si nie je istý, čo prinesie zajtrajšok ...

... človeka jemnejšej povahy niečo ženie preč z osobnej existencie do sveta objektívneho uvažovania a chápania ...

... plody duševného úsilia spolu s úsilím samým v spojení s tvorivou činnosťou umelca prepožičiavajú životu obsah i zmysel ...

... jedine život pre iných má zmysel ...

... každá spomienka je zafarbená tým, čo je dnes, preto je klamná ...

... smrť ako oslobodenie od záväzku ...

... naše telá sú iba uschnutými listami na strome života ...

... pravda je oveľa silnejšia než som ja ...

... nemám žiadny talent, som len veľmi zvedavý ...

... známkou skutočného poznávania je vždy prirodzená pokora ...

... voľná výmena myšlienok a výsledkov bádania je nevyhnutná pre zdravý rozvoj vedy a kultúrneho života vôbec ...

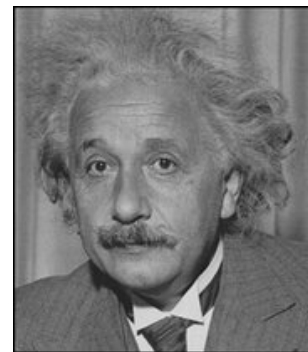
... od vznešenej šachovej hry ma odpudzoval duch boja o výhru ...

... nedokážem si predstaviť Boha; stačí stáť s úžasom nad usporiadaním sveta, aspoň potiaľ, pokiaľ nám to naše nedokonalé zmysly dovoľujú ...

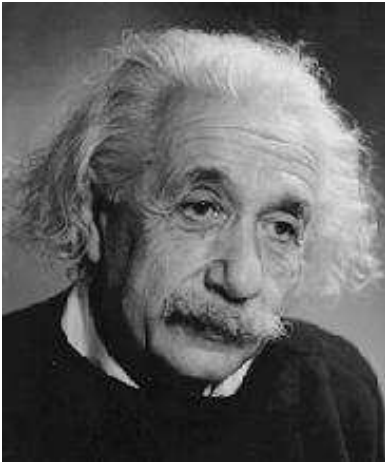
... v službe životu sa obeť premieňa na milosť ...

(vybral a zostavil D.J.)

Albert EINSTEIN – návrhy a presvedčenia

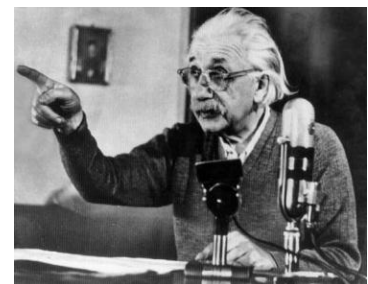

- *Som drobučká čiastka prírody.*
- *Všetci ľudia by mali riadiť svoje správanie rovnakými princípmi a tieto princípy by mali byť také, aby z nich všetkým, ktorí sa nimi riadia, vyplynulo čo najviac bezpečia a spokojnosti a čo najmenej utrpenia.*
- *Som hlboko presvedčený, že nijaké bohatstvo na svete nedokáže ľudstvo pohnúť vpred, ani keby ho mal v rukách človek, ktorý je takémuto cieľu akokoľvek oddaný. Len príklady veľkých a čistých osobností môžu ostatných doviest' k ušľachtilým postojom a skutkom.*
- *Intelekt má ostrý zrak, pokiaľ ide o metódy a nástroje, je však slepý k cieľom a hodnotám.*
- *Človek nie je stroj a zakrpatie, ak sa mu odoprie možnosť sebvýchovy a sloboda úsudku.*
- *Každý je na tomto svete iba krátko. Nevie na čo, ale zavše si myslí, že to tuší. Hoci o tom nijako hlbšie neuvažujeme, z pohľadu každodennosti vieme, že sme tu kvôli iným – predovšetkým pre tých, ktorých úsmev či zdravie úplne ovplyvňujú naše šťastie, ale aj pre nejedného človeka, ktorého nepoznáme a s osudom ktorého sme spojení putom súcitu.*
- *Tvorivo myslieť a prinášať pre spoločnosť hodnoty alebo mravné normy môže len vyspelá individualita.*
- *Mali by sme štátu obetovať' vždy len to, čo je na prospech slobodnému rozvoju ľudskej individuality ... Štát od nás môže požadovať len také obeť, ktoré prispievajú k slobodnému vývoju všetkých jednotlivcov.*
- *Človek raz musí preniknúť za kulisy, aby pochopil, kto je vlastne hercom, kto divákom, a aj to, kto hru režíruje.*
- *Pevne verím, že svet má reálny základ. To však neznamená, že tento základ môžeme vnímať pomocou našich zmyslov alebo poznávať pomocou rozumových špekulácií. Existujú rôzne dimenzie bytia a k tej najvyššej môže človek dospieť iba na základe kvalitatívnych zmien vlastného vedomia.*
- *Vedu môžu vytvárať iba ľudia veľmi mocne túžiaci po pravde a porozumení; tento pocit má ale prameň v náboženstve.*
- *Vesmírne vnímanie viery je najsilnejší a najvznešenejší motív vedeckého výskumu.*
- *Čím je duchovný život ľudstva pokročilejší, tým istejšie sa mi vidí, že k rýdzej nábožnosti nevedie strach o život a strach zo smrti či slepá viera, ale úsilie o racionálne poznanie.*

- *Zbožnosť nemožno študovať, musíme ju precítiť, je určitým stavom nášho vedomia.*
- *Pravá hodnota ľudskej bytosti je podmienená predovšetkým tým, ako dosahuje oslobodenie od svojho ja.*
- *Roky tápania v temnote za pravdou, ktorú človek cíti, ale nevie vyjadriť, intenzívna túžba a striedanie istoty s pochybnosťami, kým človek neprenikne k jasnému presvedčeniu a pochopeniu. To pozná iba ten, kto to sám prežil.*
- *Teória pôsobí tým mocnejším dojmom, čím jednoduchšie sú jej predpoklady, čím rôznejšie sú jej predmety, ktoré spája dokopy a čím širšia jej oblasť použitia.*
- *Veľkým cieľom vedy je pokryť čo najvyšší počet empirických skutočností logickým odvodzovaním z čo najmenšieho počtu hypotéz alebo axiém.*
- *Pomocou logického myslenia a empirických znalostí sa etické normy dajú urobiť racionálnymi a nerozpornými.*
- *My Židia máme byť nositeľmi a ochrancami duchovných hodnôt. Ale mali by sme si uvedomovať aj fakt, že tieto duchovné hodnoty sú a vždy boli spoločným cieľom celého ľudstva.*
- *Život jednotlivca má zmysel iba vtedy, ak slúži na skrásľovanie a zušľachtovanie života všetkého živého.*
- *Ak chcete žiť šťastný život, zviažte ho s cieľom, nie s ľuďmi či vecami.*
- *Nazri hlboko, hlboko do prírody a potom všetko lepšie pochopíš.*
- *Ak chceme poznávať a nemáme na to príslušnú dávku pokory, môže nás rozum zaviesť až príliš často do slepej uličky.*
- *Muž, ktorému bolo dané, aby obdaril svet veľkou tvorivou myšlienkou nepotrebuje chválorečenie potomstva. Sám jeho čin mu už preukázal väčšiu poctu.*
- *Nebudeme sa lúčiť, lebo ľudia, ktorí sa približujú k pochopeniu univerzálnej jednoty celej existencie, sú v podstate stále spolu. Nemôžu ich rozdeliť bariéry času ani hranice priestoru, pretože svojím vedomím smerujú tam, kde existuje večné tu a teraz.*

Albert Einstein (14.3.1879–18.4.1955)

(vybral a zostavil D.J.)

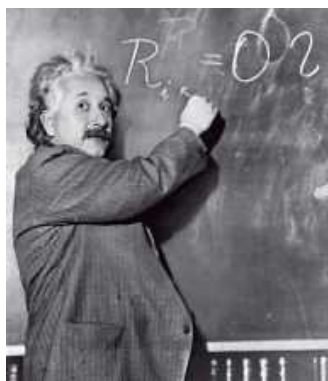
Pedagogické a výchovné postrehy Alberta Einsteina

- Škola si vyžaduje, aby učiteľ bol umelcom svojho odboru.
- Najdôležitejšie umenie učiteľa je, aby vzbudil radosť z tvorenia a poznávania.
- Učiteľ by mal pôsobiť tak, že to, čo ponúkne, je prijímané ako cenný dar, a nie ako úmorná povinnosť.
- Vždy bolo najdôležitejšou metódou výchovy, že žiak bol nútený niečo naozaj robiť.
- Niet inej rozumnej výchovy ako byť príkladom; ak inak nemožno, tak odstrašujúcim.
- Cieľom vzdelania musí byť príprava samostatne konajúcich a mysliacich jednotlivcov, ktorí však vidia najväčší životný cieľ v službe spoločstvu.
- Intelekt má ostrý zrak, ak ide o metódy a nástroje, je však slepý k cieľom a hodnotám.
- Cieľom každej činnosti intelektu je premena nejakého „zázraku“ v niečo, čo pochopíme rozumom.
- Človek nie je stroj a zakrpatie, ak sa mu odoprie možnosť sebvýchovy a sloboda úsudku.
- Nech pracuje nejaký stroj hocijako dobre, vždy môže riešiť iba úlohy naň kladené, ale nikdy si ani jedinú nevymyslí.
- Voľná výmena myšlienok a výsledkov je nevyhnutná pre zdravý vývoj vedy a kultúrneho života vôbec.
- Početné sú učiteľské kreslá, ale vzácni sú múdri a šľachetní učitelia. Početné a veľké bývajú posluchárne a predsa je malý počet mladých ľudí, ktorí túžia poctivo po pravde a spravodlivosti.
- Skutočné poznanie môžeme nadobudnúť len vtedy, keď sa celý náš život, celá naša bytosť stane nástrojom na jeho realizáciu.
- Rozum nevlastní nástroje na pochopenie absolútneho.
- Máme pred sebou jedinú skutočnosť, ktorá s nami hrá mnoho rozličných hier.

Netrápte sa nad svojimi problémami s matematikou; môžem vás uistiť, že tie moje sú ešte väčšie.

Matematika má oproti všetkým iným vedám mimoriadnu vážnosť: jej vety sú absolútne isté a nepopierateľné, zatiaľ čo vo všetkých ostatných vedách sú dôkazy do určitej miery sporné a sú vždy vystavené nebezpečenstvu, že odhalenie nových skutočností ich vyvráti.

Pokiaľ sa matematické vety vzťahujú na skutočnosť, nie sú zaručené, a pokiaľ sú zaručené, nevzťahujú sa na skutočnosť.

Rovnice sú pre mňa dôležitejšie, lebo politika je dieťaťom prítomnosti, ale rovnice sú pre večnosť.

Matematika je dokonalá metóda ako vodiť sám seba za nos.

Albert Einstein (14.3.1879 – 18.4.1955)

(vybral a zostavil Dušan Jedinák)

Úsmevné príhody Alberta Einsteina

(niekoľko príbehov o slávnom vedcovi)

Albert Einstein (14.3.1879–18.4.1955) sa viezol v berlínskej električke a zaujato čítal knihu. *Cestovné prosím* – povedal sprievodca pred ním. **Einstein** siahol do tašky a podal sprievodcovi, bez toho, aby prestal hľadieť do knihy, dve mince, desať a päť fenigov. *Lístok stojí dvadsať fenigov, milý pán* – vyhlásil sprievodca ukazujúc mu cestovný lístok – *teda ešte čosi priložiť*. **Einstein**, stále zahĺbený do knihy, podal z tašky desať fenigovú mincu a zamrmlal: *Teraz je to v poriadku*. Sprievodca sa pozrel na peniaz a krútiac hlavou povedal: *Viete čo, rávanie nie je vašou silnou stránkou*.

Albert Einstein bol pozvaný aj s manželkou do astronomického observatória, kde bol veľmi účinný teleskop. *Načo vlastne potrebujeme taký obrovský ďalekohľad?* – spýtala sa pani Einsteinová. *Aby sme presnejšie zisťovali vzdialenosti vo vesmíre* – odpovedali jej. Ale ona odvetila: *To je čudné, môj manžel robieva to isté na starých listových obálkach...*

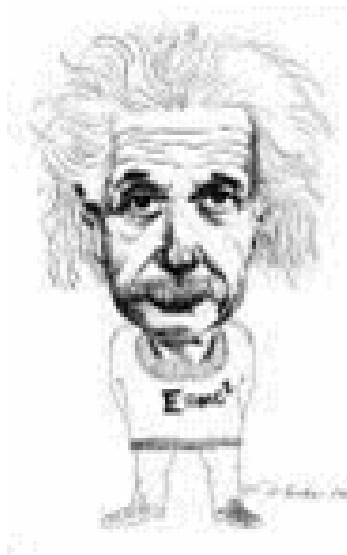
Einstein si vysoko vážil humanistické zameranie filmov Charlieho Chaplina. V liste mu napísal: *Celý svet miluje a obdivuje Vaše filmy, pretože im rozumie. Ste veľký*. Chaplin poďakoval za milé slová a v odpovedi dodal: *Obdivujem Vás ešte viac ako Vy mňa. Nikto na celom svete nerozumie Vašej teórii relativity a napriek tomu ste veľkým...*

Americká novinárka položila Einsteinovi otázku: *Vysvetlite mi, prosím, aký je rozdiel medzi časom a večnosťou?* **Einstein**, neoblubujúci novinárov, jej s úsmevom odpovedal: *Mohol. Keby som mal čas. Ale aj keby som ten čas mal, trvalo by to večnosť, kým by ste to pochopili*.

Pri ceste vlakom po USA si **Albert Einstein** raz zabudol v kupé okuliare. V jedálnom vozni preto poprosil starého čierneho čašníka, aby mu prečítal jedálny lístok. Ten sa na neho najprv s ľútosťou pozrel a potom mu zašepkal do ucha: *Lutujem, pane, ale ani je neviem čítať*.

Raz sa malý Einsteinov syn Eduard spýtal otca: *Tati, prečo si ty vlastne taký slávny?* **Einstein** sa pousmial a vážne odpovedal: *Ak slepý chrobák lezie po povrchu gule, nevšimne si, že cesta je zahnutá. Mne sa pošťastilo spozorovať to*.

Keď si **Albert Einstein** položil otázku *Prečo nám skvelá technika, ktorá šetrí prácu a uľahčuje život, doposiaľ priniesla tak málo šťastia?* – jeho odpoveď bola prostá: *Pretože sme sa ju nenaučili rozumne používať*.

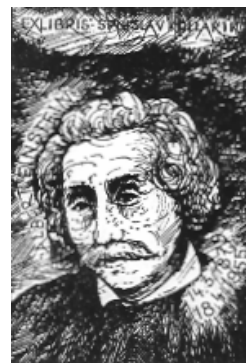
Na otázku *Čo je šťastie?* odpovedal **Albert Einstein**: *Často ho máme na dosah, túžime po ňom, hľadáme ho tak, ako sa hľadajú okuliare – keď ich máme na nose!*

Na otvorení jednej technickej výstavy **Albert Einstein** v prejave povedal: *Mali by sa hanbiť všetci, ktorí bezmyšlienkovite používajú divy vedy a techniky a duševne z toho nepochopili viac, ako krava z botaniky tých rastlín, ktoré s rozkošou požiera.*

*Nemôžem nájsť žiadneho asistenta – sťažoval sa Edison Einsteinovi. Každý deň prídu ku mne mladí ľudia, ale doteraz nikto u mňa nezostal. Ako určujete spôsobilosť záujemcov? – opýtal sa Einstein. Slávny vynálezca podal Einsteinovi popísaný papier so slovami: Kto zodpovie všetky otázky, bude mojím asistentom. Koľko míľ je z New Yorku do Chicaga? – čítal **Einstein** a hneď odpovedal: To sa musí pozrieť do cestovného poriadku. Aké je zloženie nehrdzavejúcej ocele? **Einstein**: To sa môže zistiť v príručke metalurgie. Podobne zodpovedal **Einstein** aj na ďalšie otázky. Ale hneď doplnil: Nebudem čakať na vaše odmietnutie. Stiahnem svoju kandidatúru dobrovoľne.*

Novinár sa raz spýtal manželky slávneho fyzika či rozumie teórii relativity, ktorú hlása jej manžel **Albert Einstein**. Po krátkej úvahe pani Einsteinová odvetila: *To nie. Rozumiem oveľa viac. Ja rozumiem samému Einsteinovi.*

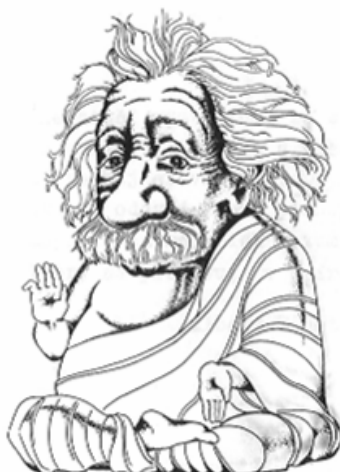
Albert Einstein, profesor na univerzite v Princetone, nosil mimoriadne dlhé vlasy. Raz stretol na ulici chlapca, ktorý plakal. **Einstein** zastal a spýtal sa: *Prečo plačeš? Stratil som peniaze – povedal chlapec vzlykajúc – mal som ísť k holičovi. Einstein* vytiahol z vrečka vesty dolár a dával ho chlapcovi. Ten sa prekvapene pozrel na Einsteina a povedal: *Nechajte si radšej ten dolár. Vy potrebujete ísť k holičovi oveľa viac ako ja.*

Svetoznámeho fyzika A. Einsteina často zlomyseľne žiadali, aby im názorne priblížil teóriu relativity. **Einstein** raz pohotovo odpovedal: *Pozrite sa, tri vlasy na hlave to je málo. Ale tri vlasy v polievke, to je priveľa!*

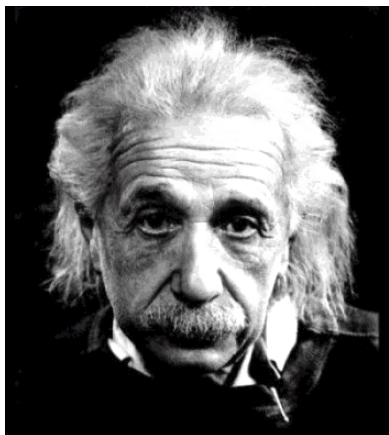

(dmj)

Úžas v očiach Alberta Einsteina

Nezabudnuteľná príhoda

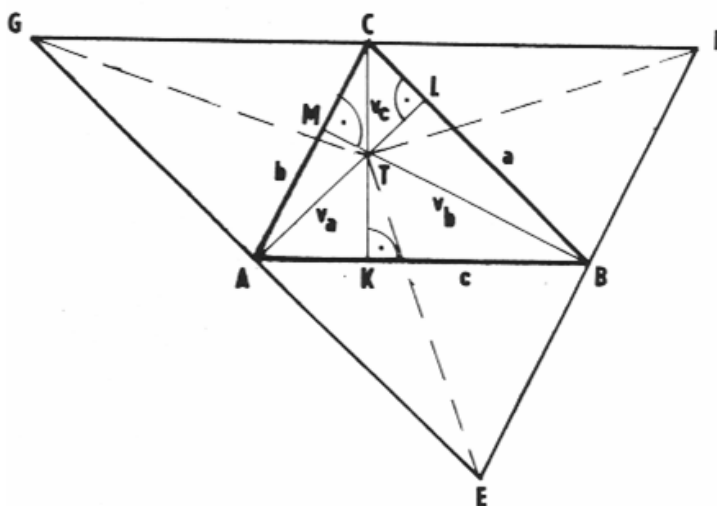

Jednou zo zaujímavých spomienok, ktorú uvádza vo svojom životopise významný fyzik **Albert Einstein** (14.3.1879–18.4.1955), je zážitok z Luitpoldského gymnázia: *Keď som mal dvanásť rokov, zažil som zázrak iného druhu vďaka knižočke o Euklidovej geometrii roviny, ktorá sa mi dostala na začiatku školského roku do rúk. Boli to poučky, ako napríklad, že tri výšky trojuholníka sa pretínajú v jednom bode – hoci to nie je nijakom prípade evidentné, predsa sa to dalo dokázať s takou istotou, že pochybnosť sa zdala byť vylúčená. Táto jasnosť a istota spravili na mňa neopísateľný dojem.* Nad

čím sa čudoval mladý **Albert**? Aká forma dôkazu očarovala myseľ budúceho vedca?

Zaujímavé zdôvodnenie

Nech je daný ľubovoľný ostrouhlý trojuholník ABC . Výšky každého trojuholníka sú priamky prechádzajúce vrcholmi tohto trojuholníka a zároveň sú kolmé na protilahlé strany. Ak si ich označíme v_a, v_b, v_c , tak asi nikto nepochybuje, že sa napr. v_a a v_b pretínajú v jednom bode, ktorý si môžeme označiť T . Ukážme, že bod T leží aj na výške v_c .

Vrcholom A vedme rovnobežku so stranou BC , vrcholom B rovnobežku s CA a vrcholom C rovnobežku s AB . Priesečníky týchto rovnobežiek (určite existujú) označme postupne E, F, G (pozri obr.) Z vlastností rovnobežníka $ABCG$ vyplýva, že $|BC| = |AG|$ a $|AB| = |CG|$. Podobne pre rovnobežník $AEBC$ platí $|AE| = |BC|$ a $|AC| = |BE|$, pre rovnobežník $ABFC$ platí $|AB| = |CF|$ a $|BF| = |AC|$. Z uvedených vzťahov vyplýva, že platí $|AG| = |AE|$, $|EB| = |BF|$ a $|FC| = |CG|$. Pretože v_a je kolmá na $GE // CB$ a $|AG| = |AE|$, tak $v_a = AL$ je os strany GE . Podobne možno ukázať, že v_b je osou

EF a v_c je osou FG .

Ak sa priamky v_a , v_b (osi strán GE a EF) pretínajú v bode T , tak $|TE| = |TG|$ a $|TE| = |TF|$, teda pre T platí $|TG| = |TF|$. Z toho vyplýva, že T musí ležať aj na osi strany GF , teda leží na v_c . Záver: **Výšky každého ostrouhlého trojuholníka sa pretínajú v jednom bode.**

Ešte sú otázky?

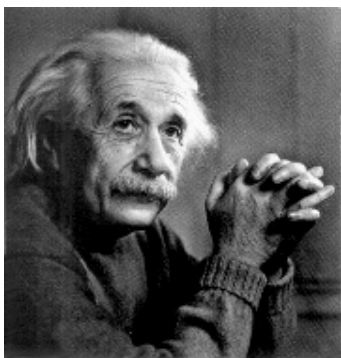
Čudujete sa údivu mladého Einsteina? Vnímate úzky súvis medzi slovným vyjadrením dôkazu a znázornením na obrázku? Cítite jednoznačnosť dôkazu pre všetky ostrouhlé trojuholníky?

Nadšenie z poznávania

Geometria sa stala pre Einsteina vzorom usporiadanej stavby sveta a možnosti pochopiť ho abstraktným myslením. *Staroveké Grécko ctíme ako kolísku západnej vedy. Tam bol najskôr uskutočnený div myslenia – logická sústava, ktorej teóremy vyplývali jedna z druhej s takou presnosťou, že každé tvrdenie, ktoré dokázala, bolo absolútne nepochybné (hovorím o Euklidovej geometrii). Tento skvelý triumf rozumu dodal ľudskému duchu vieru v seba, ktorá je nevyhnutná pre ďalšiu činnosť. Ak Euklidova práca nedokázala zapáliť vaše mladické nadšenie, tak nie ste rodenými teoretikmi.*

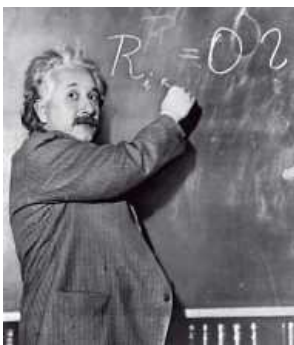

Matematický princíp

Prečo sa **Albert Einstein** nestal matematikom? Možnou odpoveďou sú aj tieto jeho slová: *Videl som, že sa matematika delí na množstvo špeciálnych oblastí a každá z nich môže zaplniť celý nám daný krátky život. Uvidel som sa v situácii Buridanovho somára, ktorý sa nemôže rozhodnúť, ktorý snop sena si má zobrať. Moja intuícia v oblasti matematiky nebola dostatočne silná, aby s istotou rozlíšila základné a dôležité od ostatnej učeni, bez ktorej sa nemožno zaobísť. Okrem toho aj záujem o skúmanie prírody bol nepochybne silnejší; ako študentovi mi nebolo jasné, že prístup k principiálnym problémom fyziky vyžaduje najjemnejšie matematické metódy. To sa začalo vyjasňovať len postupne po mnohých rokoch samostatnej vedeckej práce. Aj fyzika bola rozdelená na špeciálne oblasti a každá z nich mohla pohltiť krátky život naplnený prácou a pritom neuspokojiť túžbu po hlbšom poznaní. Ohromné množstvo empirických faktov, ktoré neboli dostatočne zladené, pôsobilo aj tu brzdiacim spôsobom. Ale tu som sa rýchlo naučil vyhľadávať to, čo môže viesť do hĺbky a odsúvať všetko ostatné, všetko, čo zaťažuje rozum a odpútava od podstatného.*

Albert Einstein zosúladiť empiriu s rozumom, skĺbil predstavy o fyzikálnom svete do zložitej sústavy logicky dokonalých záverov, ktoré možno interpretovať

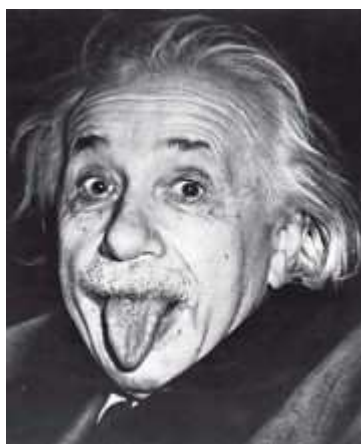
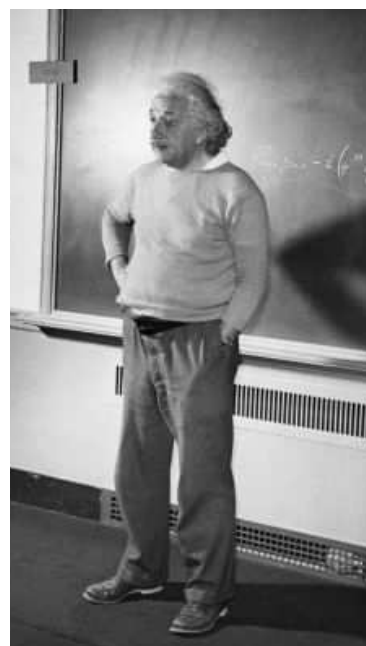

experimentálne. Potvrdil úlohu tvorivého myslenia a zdôraznil význam experimentu slovami: *Skúsenosť zostane jediným kritériom možnosti použitia matematických konštrukcií vo fyzike, ale práve v matematike je obsiahnutý skutočne tvorivý princíp.* Z podobného

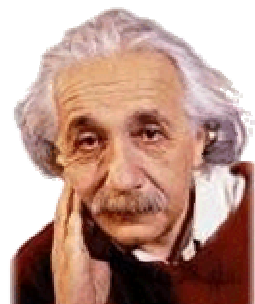
hľadiska považujem za správne presvedčenie minulých generácií: čistý rozum je schopný vystihnúť reálne.

Krása matematickej teórie je odrazom zázraku skutočného sveta. Štúdium matematiky nám pripravuje nadšenie pre racionálnu pravdu a duchovnú radosť z rozumového poznávania.

(Dušan Jedinák)

Z myšlienok Alberta Einsteina

- ♣ *Najkrajšie pocity vyplývajú zo záhad. Sú to pocity, ktoré stoja pri kolíske skutočného umenia a skutočnej vedy. Človek, ktorý tento pocit nepozná, človek, ktorý sa už nedokáže diviť a ktorý nevie žasnúť, je prakticky mŕtvý. Je ako zhasnutá svieca.*
- ♣ *Jedným z najsilnejších motívov, ktorý vedie mužov do umenia a vedy, je únik z každodenného života vyznačujúceho sa bolestnou drsnosťou a beznádejnou nudou, od okov vlastných, stále sa meniacich túžob.*
- ♣ *Bez viery, že sa tento svet tak, ako sa javí nášmu poznaniu, riadi zákonmi rozumovej povahy, si neviem predstaviť skutočného vedca. Prírodné vedy bez náboženstva sú ochrnuté.*
- ♣ *Každé poznanie o skutočnosti vychádza zo skutočnosti a ústi do nej.*
- ♣ *Je otázka, čo je pre vedca významnejšie, či poznanie faktov, či fantázia.*
- ♣ *Moje ideály, ktoré mi vždy žiarili na cestu a znova a znova ma naplňali radostnou odvahou žiť, boli láskavosť, krása, a pravda... Prázdne ciele ľudského úsilia – majetok, povrchný úspech, prepych – sa mi vždy videli hodné opovrhnutia.*
- ♣ *Najrozumnejšia forma výchovy je príklad.*
- ♣ *Nech sú dobrí a spravodliví ľudia akýkoľvek, už len kvôli nim sa oplatí žiť.*
- ♣ *Nechci byť človekom, ktorý je úspešný, ale buď človekom, ktorý za niečo stojí.*
- ♣ *Neplač že zapadlo slnko, lebo slzy ti zabránia uvidieť hviezdy*
- ♣ *Povinnosťou každého človeka je byť príkladom čistoty a mať odvahu zachovávať svoje etické presvedčenie v spoločnosti cynikov. Už dávno sa usilujem takto postupovať - so striedavým úspechom.*
- ♣ *Mier nemôže byť udržiavaný násilím, môže byť dosiahnutý len porozumením.*
- ♣ *Väčšina ľudí si myslí, že intelekt robí veľkého vedca. Nemajú pravdu. Robí to charakter.*
- ♣ *Veda bez náboženstva je slepá a náboženstvo bez vedy je chromé.*
- ♣ *Radosť vidieť a rozumieť je najkrajší dar prírody.*
- ♣ *Svet je chudobný na princípy, ale ohromne bohatý na štruktúry.*
- ♣ *Láska je pre človeka zložitejšia ako matematika, často s neriešiteľnými príkladmi.*

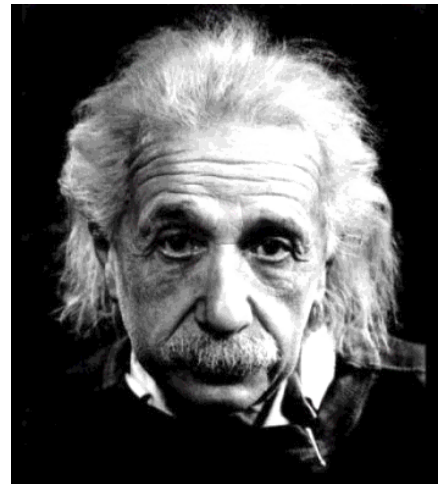
Albert EINSTEIN (14.3.1879 – 18.4.1955)

(vybral a zostavil D.J.)

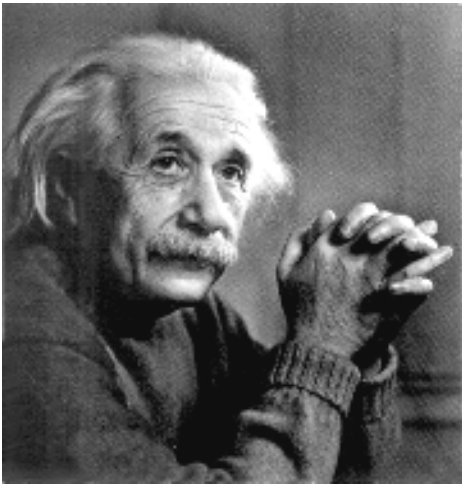
Z pohľadu

Alberta Einsteina

(14. 3. 1879 – 18. 4. 1955)

- *Najkrajší zážitok, ktorý môžeme mať je pocit tajomstva, mystická skúsenosť. Jedine z toho sa rodí skutočná veda i pravé umenie. Kto je neprístupný tomuto vzrušeniu, kto nevie obdivovať a dať sa niečomu úžasom, je akoby slepý, je duševne mŕtvy. Vedomie tajomstva života nás desí, ale aj privádza k začiatkom náboženstva. Poznanie, že to, čo sa nám zdá nepreniknuteľné, skutočne existuje a prejavuje sa ako najvyššia múdrosť a žiariaca krása, ktoré naše otupené schopnosti môžu zachytiť len v najprimitívnejších formách, toto vedomie a tušenie je jadrom pravej zbožnosti.*
- *Bez viery, že sa tento svet, tak ako sa javí nášmu poznaniu, riadi zákonmi rozumovej povahy, bez viery, že tento svet možno rozumom pochopiť, bez tejto viery si ani neviem predstaviť nijakého skutočného vedca... Chcem poznať ako Boh stvoril tento svet. Chcem poznať Jeho myšlienky...*
- *Poznanie, že Tajomstvo skutočne jestvuje a že sa zjavuje ako žiarivá krása, o ktorej ľudia majú iba nejasné tušenie, tvorí jadro každej skutočnej náboženskosti... Prírodné vedy bez náboženstva sú ochrnuté a náboženstvo bez vedy je slepé... Náboženstvo a veda sú podľa môjho názoru dve veľké a príbuzné sily, úzko medzi sebou spriahnuté. Viedli ľudstvo vpred a ešte vždy ho vedú.*
- *Moja vedecká činnosť nie je motivovaná ničím iným než neodolateľnou túžbou preniknúť do tajomstva prírody. Moja láska k poznávaniu a túžba prispieť k zlepšeniu životných podmienok človeka sú tak späté s mojimi vedeckými záujmami.*
- *Človek sa pokúša akosi primerane vytvoriť zjednodušený a prehľadný obraz sveta a tak prekonať svet zážitkov tým, že sa ho snaží nahradiť do istej miery týmto obrazom. To robí maliar, básnik, špekulatívny filozof i prírodovedec, každý svojím spôsobom. Do tohto obrazu a do jeho vytvárania kladie ťažisko svojho citového života, aby tak hľadal klud a stálosť, ktoré nemôže nájsť v príliš úzkom kruhu rozvíreného a osobného zážitku.*

- *Aké je nádherné pocítiť jednotu celého komplexu javov, ktoré sa pri bezprostrednom chápaní zdajú nesúrodé... Najviac nepochopiteľné na prírode je to, že ju môžeme chápať...*
- *Naša veda je primitívna a detinská, ale je tým najdokonalejším, čo vôbec máme...*
- *V obdivuhodnom vesmíre sa prejavuje neohraničene vládnucci Rozum...*
- *Môžeme pokorne obdivovať harmóniu stavby vesmíru, pokiaľ ju dokážeme pochopiť.*

- *Duchovné hodnoty sú a vždy boli spoločným cieľom celého ľudstva.*
- *Len život, ktorý žijeme pre ostatných, stojí za to.*
- *Radosť vedieť a porozumieť je najkrajší dar prírody.*
- *Keď ide o pravdu a spravodlivosť, neexistuje nijaký rozdiel medzi malými a veľkými problémami. Najvšeobecnejšie hľadiská, ktoré sa dotýkajú ľudského konania, sú nedeliteľné. Kto to nemyslí vážne s pravdou v malých veciach, tomu nemožno dôverovať ani vo veľkých.*
- *Hodnotenie človeka má vychádzať z toho, čo dáva, nie z toho, čo je schopný získať.*
- *Nech sú dobrí a spravodliví ľudia akokoľvek bezmocní, len kvôli nim stojí za to žiť.*
- *Nemusíš byť úspešným človekom. Snaž sa byť človekom, ktorý za niečo stojí.*
- *Skutočná hodnota nepochádza z ambícií alebo z jednoduchého zmyslu pre povinnosť, ale z lásky a oddanosti k ľuďom a objektívnym záležitostiam.*
- *Vieme, že sme tu pre druhých ľudí, predovšetkým pre tých, na ktorých úsmeve a blahu úplne závisí naše vlastné šťastie. Potom však aj pre mnoho nepoznaných, s ktorých osudom nás viaže puto spoločného cítenia.*
- *Iba príklad veľkých a silných osobností môže viesť k ušľachtilemu chápaniu a činom.*
- *Čo má každý človek robiť – byť príkladom čistoty a mať odvahu seriózne si uchovať mravné presvedčenie v spoločnosti cynikov.*

(vybral a zostavil Dušan Jedinák)